

BARCS és VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó
Skríbanek Géza.

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt
Nyilttér sora 20 kr.
Hirdetések nagyság szerint.

A jövő nemzedék.

A jövő nemzedék legyen különb az apák nemzedékénél. Legyen erősebb, jellemesebb, megállapodottabb. Mert a mai kor férfiai nem követendő példái a jövő kor férfainak. A rohamos, óriási átalakulás, melyen az emberiség e században, e század másik felében, sőt az elmúlt két évtizedben is keresztül ment, utját állta annak, hogy a jelen férfiak elérjék a relatív tökéletesség azon fokát, melyet az emberi, világ és vallási törvény megkövetel. Soha nem volt annyi bűn a világon mint most. A tudás napja fölkel, vakító világosságot hint szét a földön s mi a világosság eme fényességénél sokkal több rosszat látunk, mint jót.

Igazán úgy vagyunk, hogy a jövő nemzedék vagy megalkotja újra a hazát vagy megrontja teljesen. A szabadság századának utolsó esztendeje Magyarországot válságos forduló pont előtt találja. A közerköles, a közszellem, ennek a két társadalom fenntartó tényezőnek válsága előtt. Ide jutottunk. Hogyan? Miért? Ne kussassuk

De neveljük férfiakat és

asszonyokat ennek a hazának, olyanokat, akik a nagy válságban diadalmasan megállják helyüket és a nemzeti géniust ismét oda állítják a piedesztálra, ahol imádataink és szeretetünk eszményképét látjuk. Neveljük egy jövő nemzedéket. S hogy ezt elérhessük, szakítanunk kell a régi nevelési elvvel és rendszerrel, mely alapjában ugyanegy századok óta. Ez a rendszer nem szolgálja a haladást és utját állja a fölvilágosodott gondolkozásmód birásának, a mit pedig az élet megkövetel.

Mert életünk, életmódunk teljesen megváltozott a tudásban való haladás kényszerítő befolyása miatt. Hogy jobb-e így? azt nem vitatjuk. De ez a tény s evel számolnunk kell. Ne tudós-nak neveljük az ifjúságot, hanem az élet számára. Az ifju, a leány, aki az iskola nyugalmas falai között sokszor minden átmenet nélkül belekerül a kegyetlen kenyér harezba: tiszta fogalmakkal birjon az ember jogairól és kötelességeiről, az élet törvényeiről és valódi ezéjáról.

S ezt csak minden izében modern iskolával és modern neveléssel lehet elérni. S mai neve-

lésünk, s mai iskoláink ennek a főfontosságú ezélnak nem felelnek meg, mert mind a kettő régi és már elavult rendszer szerint formálják át a tudatlan gyermekeket művelt és érző emberré. Könyveket tudnak kívülről. Megbámuljuk a gimnazista leányt, aki könnyűséggel számítja ki, mekkora területe van a pizai görbe torony árnyékának déli tizenkét órakor. Elismeréssel adózunk az ambiciozus diáknak, aki egy szuszra elmondja Virgilius valamelyik háromszáz szoros énekét. De kérdezzük a kisasszonytól: mi a nő rendeltetése? kérdezzük a diáktól: mit akarnak a szociálisták? A válasz kétségbeejtő tudatlanságot fog elárulni.

Gyermekeinkre, ha majdan férfiakká és asszonyokká nőnek, óriási feladat vár. A jövő nemzedék idejében alakul ki az ember joga és egymáshoz való viszonya s ezt a kialakulást századok vajudása és forrongása teremti meg. A jövő nemzedék idejében alakul a világ s ez az átalakulás talán évezredekre szabja meg az emberiség fejlődésének irányát. Politika, társadalom, egyén: minden más külső és belső formát fog felvenni a jövő nemzedék idejében.

T Á R C Z A.

H hoz.

Nemsokára itt a való pillanat,
Fájdalmában szegény szívem megszakad;
Hadd szakadjon, úgy sincs semmi vigasza,
Mert szerelmed tán sohasem birhatja!

Jobb, oh jobb is ha én innen távozom,
Ugy is tudom, hogy megöl a fájdalom;
Isten veled! Az ég áldjon tégedet,
És feledd el az én fájó szívemet!

Fenyőssy Zoltán.

Bucsudal.

Bucsuzni akarok, bucsut venni tőled,
Elszorul a szívem, könnytőlul szemembe,
Hisz magaddal viszed szívemnek nyugalmát,
Sötét felhő borul, . . . elviszed örökre!

Utolsó bucsuszóm: légy örökké boldog!
Soh'se dulja bánat keblednek nyugalmát:
Számodra az élet csak rózsát teremjen,
Örömtelt szerelem viruló rózsáját.

Emléked örökké élni fog szívemben,
Nem törli ki onnét évek hosszú sora.
Gyötörjön a bánat, szakadjon meg szívem!
De téged feledni még sem tudlak soha!

Hogy szívemnek titkát feltártam előtted,
Ne neheztelj érte, ne ródd fel hibámnak;
Mentsen ki előtted, hogy imádlod ezzel,
Könnyebbülést szerzett szíve fájdalmának.

Héjjas Jenő.

Elvira sirköve.

(Beszély)

Irta: Körmendy Alajos.

(Folyt. és vége.)

Géza fél óránál tovább nézte szótlanul a drága, törékeny emlék maradványait. Ugy érezte, hogy szíve is megtört, s mintha szilánkjai szétépték volna a keblét.

Összeszedte a cserép-darabokat s gondosan fiókjába zárta; magukra maradvagyertyákat s egy vödör vizet hoztatott.

— Mit akarsz tenni? kérdé az orvos, látva, hogy gipszet tesz a vödörbe.

— Mit akarok: felelt a művész. Hát nem sejtetd? Lemintázom Elvirám fejét s mivel nem lenne bátorságom, ha magam maradnék, hát ne menj el!

Félre huzta a függönyt, levette a halott arcáról a kendőt. Keze reszketett s elfogult zokogás tódult ajkára. Hogy a gyertyák teljes fénye a halott arcára esék a láb- és fejnél az ágy szélére erősített egyet-egyet, olajba mártott ecsettel benedvesítette, ezután a halott szemöldkeit szempilláit s gazdag szőke haját.

— Igyni, nem fáj majd szegénynek, ha leveszem róla a maszkot, mormogá esendesen.

Kedvező helyzetben fektetvén az elhunyt fejét, egyenletes rétegekben rákent a gipszet, míg meglett a kellő szilárdsága. A műtét negyed óra múlva teljesen sikerült. Különös körülmény következtében változás mutatkozott Elvira arcán; a vér, mely még nem fagyhatott meg teljesen, a gipszmelegétől kétségkívül átmelegedet s a felső testrészek felé hatolt,

Az események rohamosan torlód-
nak egymásra és készítik elő az
óriási krízist.

Miesoda erős és öntudatos
népnek kell lennie annak, mely
diadalmasan megállja helyét az
általános válságban! Mely fel-
tudja fogni és át tudja érezni az
ujat, mely jönni fog, ha jönni
kell! Amely ki tudja venni a
maga részét az emberiség ujja-
születésének munkájában! O, azok-
nak más embereknek kell lennie,
mert mi vagyunk és őseink vol-
tak!

Most van itt az ideje annak,
hogy az állam és társadalom kar-
öltve fogjon hozzá a nagy mun-
kához a jövő nemzedék felneve-
léséhez. Magas szempont vezesse
azokat, akik a reformot a neve-
lés terén megteremtik.

Hírek

— **Barcsi kinnapok.** Lehetetlen
más címet adni annak az állapotnak,
mit nekünk el kell tűnni baresiaknak nyá-
ron, midőn a keskeny hosszú nagyforgal-
mu országutankon a város kellő közepé-
ben, a bokáig érő port szüntelenül felka-
varják a különböző állatokkal vontatott
szekerek, kocsik, hintók stb. s aztán a
fölkavart port a szél odavágja közvetle-
nül a házak ablakaira reggeltől estig. Ez
Bares egyik specialitása, mely ellen már
feljajdultunk számtalanszor, eredményte-
lenül. És ez a rettegett időszak itt van
ismét hamisítatlanul a régi állapotjában,
azaz a nyári porral telt kocsit. E bajra
még nem remélünk egyhamar orvoslást,
de sóhajtván kérjük, hogy városunk mi-
kor fejlődik már akkorára, hogy az ilyen
nyomorult, szegényes állapotot tultegye
maga.

— **Medárd nap.** A régi hagyomány
szerint ha Medárd napkor esik az eső, úgy
40 napig folyton fog esni. E hó 8-án,
esütörtökön is félve nézték az elborult
egyet, hogy nem-e fogja esatornáit meg-
nyitni, hogy aztán 40 napig ürge módjára
agyon áztasson bennünket az eső, mely-
ből hiszen különben mostanában ugyis
volt bő részünk. Hát biz az idej Medárd
napon jelentékenyebb eső nem volt vidé-

gy, hogy a homlok s az arcz sápadt fe-
hérségén bizonyos rózsás szín tűnt fel.
A szempillák, melyek a mintázás alatt
felemelkedtek, látni engedték a szem nyu-
godt azurját s az ajkakon, melyek mint-
egy megkezdett mosolyra nyitak, mintha
elhangzott volna az utolsó bucsuzásban
elfeledett szó, a melyet az ember csak
szívével hall.

Elvira talán megelevenedett pillanat-
ra, — a szobor sikere kedvéért. Nem ma-
radhat-e néha a lélek a már a koporsó
számára feldiszított testben, hogy földi börtö-
néből tanuja legyen a gyásznak és
könyeknek? A ki látta, a mint ott fe-
kült, mintha csak szerelmi álmot folytatna,
azt hihette, hogy a szépségtől halt
meg.

Géza megint kezdte binni, hogy ne-
je tán csak mélyen elszunnyadott. S ha
a határtalan kétségbeesés minden tébolya
kellett ahhoz, hogy Elvira halálán ké-
telkedjék, még bizonyos, hogy az orvosi

künnön; az egész nap hűvös, borongós
volt, néha apró, permetező esőzéssel.

— **Munkaidő.** Aratás előtt állunk,
melytől még csak rövid pár hét választ el
bennünket. Ez az időszak a legnagyobb
munka idő, a midőn földműveseink min-
den kis idejüket a mezei munkálatoknak
szentelik. Különösen most a jobb jöők
beállttával lázas sietséggel folyik a munka,
mintegy pótlásául a temérdek sok esőzé-
sek miatt elmulasztott időnek. A földmű-
ves nép az egész napot könn a mezőn
tölti, otthon csak a gyermekek, a tehetet-
len öregek és a betegek maradnak s ez
időszakban a heti piacunk is nagyon
gyenge, alig van egy pár eladó. Idegen
munkások is előzőnlötték már a mezőt,
kiket az uradalmak alkalmaznak; a nap-
számos embernek most van egy kis al-
kalma jobb díjazás mellett több keresetre
szert tenni. Hála az égnek, termés kilátá-
saink eddig igen szépek, jó aratásra van
kilátás az egész országban.

— **Bérmálás.** Báró Hornig veszpré-
mi püspök e hó 8-án, szombaton tartott
bérmálást F. Segesden, mely alkalommal
közel 2 ezeren vették föl a bérmálás
szentségét. Bareson — mint értesülünk — jö-
vő évre lesz bérmálás.

— **Uj hitelszövetkezet.** Ugyancsak
rohamosan szaporodnak a hitelszövetkeze-
tek, alig hogy egyikről hirt adunk, már
ismét új hitelszövetkezetről értesítenek
bennünket. Mint újabban értesültünk, a
babócsai után nyomban Háromfán is
megalakult a hitelszövetkezet nagy lelke-
sedéssel s szép eredményekkel, Agarév
községgel egyesülve.

— **Juniális.** A babócsai ifjuság f.
hó 25-én a polg. olvasókör javára gróf
Somssich Béla angol parkjában zártkörű
juniálist rendez. Beléptidij személyenként
50 kr. családjegy 1 frt. 20 kr. Kezdet
d. u. 3 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a
mulatság a Schvarcz Gyula féle vendéglő-
ben tartatik meg.

— **Déli vasut.** 1899 évi junius hó
15-én a wr. neustadt — nagykanizsai vo-
nalon Sopron és Nagy Czenk állomások
között fekvő 22 sz. őrháznál „Kopháza-
Balf“ elnevezéssel személyforgalomra be-
rendezett megállóhely nyitattik meg, mely-
nél a 303, 305, 307, 309, 304, 306, 308 és
310 sz. személyvonatok „feltételelesen“ meg-
fognak állani.

tudomány teljes csalhatatlansága volt
szükséges, hogy a csodás teremtés láttára
elhagyják annak valóságos elhunytat

Elvirát eltemették

III.

Géza elhatározta, hogy teljes életét
egész erejével a munkának szenteli, a mit,
legyen bármi csekély, mindent el fog fo-
gadni.

Öt-hat nappal a temetés után felke-
resett egy sirkő-kereskedőt a kerepesi uton,
és következő szerződésre lépett vele: a
kereskedő Elvira sírjához kerítést állít,
még pedig Géza rajzai szerint; azonkívül
ad egy fehér márvány-tömböt, s minde-
zek fejében ő három hónapig ingyen fa-
rag sirkőveket.

Igy jutott Elvira hamvai fölé egy
sirkő

A kereskedő Gézát társul akarta fo-
gadni, mert rendkívüli ügyességét gyor-
san felismerte; de ő nem fogadta el az
ajánlatot, bár sorsa ezzel jobbra fordult

E megállóhelyen menetjegyek nem
adatnak ki és podgyász, expressáruk va-
lamint kutyák nem vétetnek fel, hanem
az illetékek utánfizetéskép (pótlék nél-
kül) szedetnek be.

„Kopháza-Balf“, megállóhelyről az
említett vonatok a következő időkben in-
dulnak:

Nagy Kanizsa felől Wr. Neustadt felé :
a 303 sz. vonat 5 óra 59 percz délután, a
305sz. vonat 5 óra 33 p. reggel a 307 sz.
vonat 10 óra 35 p. d. e. a 309 sz. vonat
7 óra 09 p. reggel és Wr. Neustadt felől
Nagy Kanizsa felé: a 304 sz. vonat 9 óra
39 percz d. e. a 306 sz. vonat 11 óra 06
percz este, a 308 sz. vonat 6 óra 20 percz
este, a 310 sz. vonat 8 óra 15 percz este.

— **Halálozás.** Elhunyt e hó 8-án Bar-
cson hosszú szenvedés után Grossek Ferencz-
né, szül. Miklas Jozefin, Grossek Ferencz
mozdony vezető neje 25 éves korában.
Temetése szombaton délután ment végbe
nagy részvét mellett. A megboldogult
fiatal nőt férjén kívül özv. édes anyja és
számos rokonság gyászolja.

— **A forró napsugár.** E hó 6-án
kedden a jó öreg nap ugyancsak bőkezű-
en öntötte a földre forró sugarait, hogy
szinte fött tőle a levegő. E napon déle-
lőtt a forró napsugár áldozata lett Nemes
János aracsai földműves, kit kün a mezőn
munkaközben napszúrás ért és bele halt.

— **Budapesti gabonatözsde.** (Reich
Jenő és társa heti jelentése) Az időjárás
meleg és derült, habár szórványosan esőt
is jelentettek. A termés kilátások úgy ná-
lunk, mint a külföldön nagyobbára ked-
vezőek. Amerikában kedvezőtlenek a ve-
tések állása. A külföldi piacokon az irány-
zat nagyobbára ártartó, de a forgalom
mérsékelt. Nálunk ugyanez a helyzet. Az
árakban jelentékeny változás nincs. Bu-
zában a kínálat gyenge, a kereslet esők-
kent. Az árak továbbra is szilárdak. Ropa
minőség szerint 6. 90—7. 20 frt. Árza
gyenge kínálat mellett változatlan. Zab
szin és tisztaság szerint 5.70—6. - frt. Ten-
geri csendes. A kereslet 4.50—4.70 frt.

— **Árviz Szlavoniában.** A szla-
voniai határvidéken a patakok és folyók
annyira megdagadtak, hogy elöntötték a
környéket. 1879 óta ilyen árviz nem volt
és Miholják kerületben több méternyi
magasságban fedi a réteket, mezőket. A
vetések tönkrementek, a vad vízbe fuladt,
a széna odaveszett.

volna.

Munkakedve rövid idő alatt hanyat-
lani kezdett, idegesség vett erőt rajta, s
lelki világa mind jobban elborult.

Orvos barátja hamarosan tudta, mi-
mindennek az oka.

— Ismerem ezt, Géza barátom, s
miközben mellét kopogtatta, hozzátette.

— Csak gyorsan tüzet gyújtani itt!
Tégy szert hamarosan egy kis szenvedély-
re, akkor aztán lesznek új eszméid . . . !

— De mikor annyira szerettem
öt! — szólt Géza.

— Hiszen azért örökké szerethe-
ted — mondja az orvos — esőkold más
ajakán !

— Bár találhatnék hozzá hasonló
nőre . . .

De nem talált Egy rövid
év bánata s fájdalom őt is a sírba vitte
s most ketten nyugosznak a sirkő tövé-
ben . . .

Irodalom.

— **Aphrodite**; „Milói Venus“. Csak egy név és mily ereje van! Egy szám a Louvre szoborgyűjteményében, de mily varázsa van e számnak! Egy megfaragott márványtomb, mely meghódított mindünket! Meg, mert több ennél. E névben egy klasszikus nép istenvilágának legbájosabb alakja szunnyad; e szám egy nagy művészi fejlődés és művészi tevékenység fölülmulthatatlan emléke; s a sik márvány alatt szinte látjuk a vérlüktetését, a mint a legbájosabb olimposi alak könnyed testében futkos. Aphrodite eredeti görög istenség, magyarul „mosolygós“-t jelent. A harcziás Artemis (Diana) ellentéte. „Karak asszonya és asszonya násznak“. A béke, boldogság és fejlődés istene. A mint nézzük szobrát, a tisztát, a szépet, megelevenedik előttünk a görög világ; mintha a szobor körül sürgögne a mohó nép; szemük lágyan tapad a gyönyörű idomokra. A nép között egy ifju, a ki lázasan, lihegve nézi, ugyanaz, a ki beleszeret az istennőbe, s a kit a tengerbe úz a viszonzatlan szerelem bálnata. S a szép asszony, a Nő nyugodtan áll a bámulók fölött, ruhája könnyedén omlik lábaira, felső teste födetlenül marad. Mit tud arról ő, a tiszta, az ártatlan. Lám a capitolumi Venus, a kacérabb, a frizurásabb, az eltakarja magát kezeivel; ez, a milói, tiszta és fenséges, neki még nem voltak kalandjai a mythosok hőseivel. E remek, klasszikus szobor reproductióját hozza a Nagy Képes Világtörténet 29-ik füzeté, a Görögök történetében. A számtalan szép reproductió között is feltűnik a „Venus Victrix“ (a győzelmes Venus) csonka szép szobra. — A munka 12 kötetben jelenik meg, s Marczali Henrik szerkeszti. A most folyó második kötetet Dr. Gyomlay Gyula írta. Egy kötet ára diszkötésben 8 frt. Füzetenként is megjelen. Minden szombaton 1 füzet, a 30 kr. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaság, Bpest, Üllői-út 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

— **Ingyen kapja meg** mindenki a következő 3 frtos diszkötésű munkát. Benedek Elek: „Magyar Népköltés Gyöngyei“, mely az összes legszebb magyar nótákat tartalmazza, a ki 1900. január 1-éig 2 frttal előfizet a „hasznos Tanácsadó“ képes családi lapra, melynek előfizetési ára egész évre 2 frt, félévre 1 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal Erzsébet-körút 41. A Hasznos Tanácsadó“-t betéti társaság adja ki és Gerő Attila szerkeszti. Ed-dig a következő írók írtak a „Hasznos Tanácsadó“-ba: Ágai Adolf, Benedek Elek, Feleki Sándor, Gyalui Tibor, Gárdonyi Géza, Hazai Hugó, Heltai Jenő, Jakab Ödön, Jeszenszky Danó, Jókai Mór, Muzslay János, Palágyi Lajos, Révész Béla, Szaboleska Mihály, Szentessy Gyula, Varsányi Gyula és Varságh János. Azonkívül szebbnél-szebb képeket közöl és több mint kétszáz hasznos, megfizethetetlen tanácsot nyújtott egészség és Szépség Ápolása, Háztartás, Házi vegyszerek, Konyha, Ruházat és fehérnemű, Mezőgazdaság és Kertészet, stb. rovataiban. Senki el ne mulassza az előfizetést erre az olcsó és megbecsülhetetlen képes

családi lapra, mely potom 2 frtért egy évre kiszámíthatatlan hasznot hajt mindenkinek és oly kellemesen szórakoztat, hogy mindenki hű marad hozzá. Az előfizetési pénzeket legezészerűbb postautalványon így cizimezni: A „Hasznos Tanácsadó“ képes családi lap kiadóhivatalának, Budapest. Mutatványszám ingyen.

— **Magyar Biztosítási Évkönyv**. Ez a címe annak a jeles és hézagpótló magyar szakmunkának, melynek most jelenik meg a II-ik évfolyama. A nagy gondtal és hivatalos adatok alapján szerkesztett könyv első felét a legjelesebb közgazdasági és biztosítási szakírók tudományos és nagyérdekű dolgozatai töltik be — köztük több igazgató értekezéseivel. A kötet második részében az összes biztosítási vállalatok története igazgatósági tagjainak és vezető tisztviselőinek névsorával — lesznek felsorolva. A 300 oldalas mű külön-külön sorolja fel az alkalmazott tisztviselőket és hivatalos állásukat, miért is ez uton hívjuk fel az érdekelteket, hogy ki-ki azonnal jelentse be a személyére vonatkozó pontos adatokat. A könyv bolti ára díszes kötésben 1 frt. 50 kr. lesz, míg előleges rendelésnél csupán 1 frt. 20 krba kerül, mely összeg e hó közepéig a „Biztosítási és Közgazdasági Lapok“-hoz Budapestre, VI. ker., Aradi-utca 40. szám alá küldendők.

— **Mi a művészet?** E cím alatt rendkívüli nagyérdekű és szellemes mű jelent meg Gönczi József szegedi könyvkereskedő kiadásában. Szerzője gróf Tolsztoi Lev, a világhírű regény író és filozofus. A mű, mely dr. Wlassics Gyula válás- és közoktatásügyi miniszternek van ajánlva, a ki e mű ajánlásának elfogadásával újabb tanujelét adta a művészetek iránti érdeklődésének, épp kapóra jön. mivel alig létezik kulturális kérdés, mely iránt a közönség jobban érdeklődne, mint a művészet, és pedig nem csupán a festészet, hanem a művészetnek minden ága, a költészet, dráma, zene.

Reméljük is, hogy a miniszter századéki üdvös eredményekkel fognak járni és nem lesz művelt ember és kivált iskola, mely e szellemes és díszes kiállítású művet könyvtára számára ne sietne megszerezni.

A művészetnek alig van oldala, melyet a nagynevű szerző, aki e művén tizenöt évig dolgozott, ne érintene, és irodalmunkban, de a világirodalomban sincs esztetikai mű, mely világosabban, szellemesebben és alaposabban fejtegetné a művészet lényegét fontosságát, feladatait. A műben alaposan szellemmel, rendkívül éles megfigyelés, mély erkölcsi felfogással párosul, és nyoma sincs annak, mintha a szerző bármelyik művészi irányt dédelgetné. Minden sorából a tiszta igazság kutatásának vágya szól a német unalmasság és francia felületesség nélkül, és azért alig lesz olvasó, a ki kezéből letudná tenni a művet, míg végig nem olvassa, mert nem nehézkes irányu, tudálékos, pedáns, nagyképű, hanem szelimes, könnyed irányu, de azért mély gondolkodásra valló fejtegetéseket fog olvasni, melyek elolvasása után sokkal tisztábban fog állni előtte a művészet kérdése, mint az eddigi zavros, elvont és egymást folyton czáfolgató, de a művészet lényegét, szerepét meg nem fejtő tárczák és egyéb felszínes elmeszések után.

Tolsztoi e páratlanul szellemes és a nagy gondolkodót jellemző hatalmas művében behatóan foglalkozik a következő kérdésekkel: a művészet problémája, a szépség, a művészet és szépség közti különbség, a művészet igazi szerepe, a valódi művészet, a hamis művészet, az előkelők művészete, a művészet elfajulásának következményei, a művészi anyag megfoghatósága, a homályosság hajszolása, a művészi utánczat, a művészet mint mesterség, a kritika, a művészi oktatás és befolyásuk a művészi utánczásra, Wagner Richárd művei a művészi utánczás tökéletes mintaképei, a valódi művészet és a művészi utánczat megkülömböztetésének nehéz volta, a művészi hatás a valódi művészet ismertető jele, a jó és a rossz művészet, a művészet szerepének következményei, a művészet megújulás lehetősége, milyen legyen a jövő művészete.

A fordítás gondos, pontos és magyaros és Hegedüs Pál, szegedi állami főreáliskolai tanár műve, aki úgy is mint író, ugyanis mint a magyar irodalom tanára, az európai irodalmak és nyelvek alapos ismerője és számos nagybecsű angol és francia mű kitűnő fordítója ország-szerte ismeretes. A mű díszes kiállításban jelent meg és becsületére válik a szegedi könyvnyomtató iparnak és a Gönczi-féle nyomdának. A kétszázötvenhat oldalra terjedő vaskos kötet ára 3 korona és kapható a kiadó Gönczi József szegedi könyvkereskedésében.

CSARNOK.

A komlósi ev. ref. egyház története.

följegyezte Kovács Miklós praedikátor az 1799-ik esztendőben.

Összeállította. **Héjjas Zsigmond** ev. ref. lelkész.

Komlós a 16-ik században népes hely volt, és királyi Privilegiált személyek lakták. Fegyverrel szolgálták a Felséget, a mint az öregek beszélnek még ma is, midőn a mohácsi nagyveszedelemben több mint 200 katonánál a régi Komlós részéről elvesztek, és a kik megmaradtak 1600-ban a török járma alá estek, a midőn Babócsát és más erősségeket megszállott és ezeket is adófizetőkké tette. (Somogy megye monografiája szerint ekkor Komlós 20 házból állott. Az 1726-ik évben pedig csak mint pusztá említették. Adója volt 2 frt. 50 kr. mostani pénz szerint. Egy mérő buza volt 60 kr., zab, árpa 30 kr. A feljegyzés szerint Babócsa elesett 1597-ben.) És ebben az időben, a török idejében, minthogy őket senki nem bántotta, a Sztárai Mihály reformátor tanítványai által, a ki a Dráva mentét reformálta, nagyrészt reformálódtak, sőt amint beszélnek és hiszik, református templomjuk is, papjuk is volt kálmáncsai oskolából. De azután a pestis bejövén középük, nagyon elfogytak, a templomjukat a török elrontotta, s hordatta s papjuk is meghalt, s mást aztán nem kaphattak a villongós háborus időben, lakó helyüket elhagyták, bementek a dráva erdejébe lakni, és alig értek egykis esendőségben, a rabló horvátok ezen periferiát pusztították, s jószágaikból kifosztatták s maguk közül is sokakat megöltek, és így ezen lakó helyüket is ugymint karácsfát elhagyták. — Azután ismét ismét vissza

jöttek lakni a mostani komlósi rétekre, és itt is laktak jö darabig; de ismét a pestis elkergette. — Azután a kik megmaradtak, elmentek lakni Szelieskára; de hogy szaporodtak, ezen helyeket elhagyván, mentek a Rinya vize mellé, Pusztá-Peterhidára, és így a régi Komlósdból kiköltözvén, pusztán ember nélkül maradt sok ideig és a háborus idő valamelyest esendesevén, a király innét semmi hasznót nem vevén, eladatta Méltóságos Püspök és Érsek Széchényi György urnak és a megmaradt lakosok sok ideig azaz 1730 ik esztendeig Peterhidán laktak a Rinya és a Dráva között mint valamely szigetbe, az holott magoknak iskola mestert is tartottak minden háborgatás nélkül. Innét pedig 1730-ikban kihajtottak, mivel sem a Vármegye sem uraság emberét a midőn kötelességből megkeresték őket, egy könnyen által nem mehettek, hajón járván által a vizen, és még által vitettek, jó ideig várakoztattak. —

Kiverettetvén Péterhidáról megszkott helyökről, szerte széllyel elakartak költekezni, melyet bizonyít a komlósi határban pusztaságban hagyott szőlőeskék, melyről ha a mai emberek emlékeznek, sóhajtoznak érte, hogy viszont meg nem építhetik. —

De csakugyan vágyott az ő szívök régi lakó helyökre, a kik elszórtak, mind egyenként vissza szivárogtak, és a reformátusok megtelepedtek a régi Komlósdnak egyik részecskéjén, a Páristák pedig a Rinya mellett Peterhidán. — Ily szomorú hányattatott állapotjukban is el nem felejtkeztek a lelki és legjobb dolgokról, mert mihelyt épülni kezdettek itten (itten akkor mind erdő volt. kevés híján) azonnal mesterházat kezdtek építeni; de ezt megtudván valamely Vass Tisztartó, azt nekük tellyességgel meg nem engedte, hogy többé legyen tanítójuk, a honnan is kéntelen volt Veres István mester Rinya szent királyba költekezni, hivatalát folytatni. Mestereik Pusztá-Peterhidán voltak, a kikre emlékeznek Körmendi János, Hollósi János, Veres István, Pál deák.

Az időtől fogva voltak ők egy szólnán pásztor nélkül való juhok, mert megvallom, hogy az öregek közül is találtam olyakat, a kik még az urimádságot sem tudták, nem hogy a vallásban valamit tudtak volna. Találtam oly öreg 80 esztendőss asszonyt itt, a ki ezt mondotta: „Van ám abba igaz is, még pedig sok a mit ez a pap beszél; hol tanulja azokat a szép beszédeket.“ Ünnepe napokon, és az akkor kéntelenségből tartatott szentek napjain, kiknek tetszett közülök, míg Csokonyában volt Predikátor és isteni tiszteletnek gyakorlása, odajártak, de az is Csokonyából t. itt. T. Fogjos János ur kiverettetett, jártak azután Visontára, mivel aztán ekléziát épsegeben meghagyták az üldözésnek fiait, de csak a kiknek tetszett, a többi rész pedig mint hogy mindig, még a Dráva elnem volt másfelé eresztve ez a rész bővölködött hallal, tehát az ünnepeken halásztak, rákásztak és vadásztak, fürödtek, és ez a siralmas idő reájuk nézve így folyt mind addig, míg boldog emlékezetű második József es. és király kegyelmes türelmei, a vallásbeli szabadságot minden jobbágyi között kihirdette. A honnan Csokonya mint népes hely megnyerte magának a szabados is-

tent tiszteletnek, gyakorlásának elkezdését és ezen kis gyülekezet is. (komlósi) ahhoz kapcsolta tustént magát és templomjukat szorgalmasan építeni kezdték.

Ugylátszik folyamodtak tanító tartás engedélyeért, a folyamodást nem találtam följegyezve, de a határozatot itt leírom, eredetiben német nyelven volt írva.

Copia

50148

Nemes Vármegye!

Az elmúlt hónapnak 13-ik napján 328-ik numerus alatt, Az Komlósdon találkozó Református társaság mi-stálta, hogy iskola mestert bévihessenek és szabadon harangozhassanak: melyre a Nemes Vármegyének feleltetik, hogy az Instánsoknak az ő kérésök az Oskola mester bévihtése iránt a ki ő előttük könyöröghessen oskolának építetése és a mellett a harangozás eránt oly móddal megengedtetik, hogy az iskola mesternek az könyörgés télen kívül semmi szolgálatot nem szabad lesz tenni. — A mi pedig a könyörgő házáat illeti, mivel meg nem mutathatják, hogy ez előtt és helyben lett az légyen, tehát a közönséges Isteni Tiszteletnek gyakorlása oly közönséges helyen meg nem engedtetik. Adatott Budán December 5-ik napján 1786 eszt. A királyi és Magyarországi helytartó helyen. Készszolgájai Széchényi Sándor m. p. Deschán József k. i.

Közlöm a tanítói behozatal engedélyi díjját is szószzerint:

Somogyvármegyéhez!

A mi 50148 numerus alatt levő Expedi-tiót illeti, és a Taxát mit az alább meg-irt irás is bizonyít:

Numerusa

az

Főkönyvnek

Az Komlósdon találkozó református Társaságnak kérésére, az iskola építetése, az harangozás és az iskola mester bevihtése szabadságának Taxája 3 frt. posta pénz 16 kr

mindössze 3 f 16 kr

Budán December 29 napján 1786-ik esztendőben, Az királyi és Magyarországi Helytartó tanács által. Fő Taxáló mester és Contralor Dorfinger András.

pecsét

Praedikátor legelsőben Csokonyában volt Tiszteletes Fodor János ur, ki is ide könyörgéseket tenni minden héten kétszer kijött nemesak hanem Praedikálni és hőlmaga hol pedig mestere T. Fazekas József ur a kinek is ezen hivatal visel-

seért fizettek úgy szintén mint csokonyai máter Eklában.

(Alolirt itt megtaláltam, nevezett Fodor János ur szerződését a komlósi gyülekezettel. Szórol szóra bejegyeztem)

* * *

A komlósiakkal, mint Csokonyához tartozó filiálistákkal a Felsőes Császári rendelés szerint megedjeztam, hogy mindaddig míg Praedikátort nyerhetnek magoknak, akárminemű korban legyen helybeli mesterek, Esztendőnként az urnak szt. vacsoráját közöttök kiszolgáltatom ily Punktomok alatt:

1. Átaljába fizetnek tíz forintot.

2. Minden kimenetelemre lovakat küldenek.

3. Halotti predikálásért 10 garast.

4. Esküdtetésért 10 garast.

Testimoniális levélért egy Máriaást.

(Folyt. köv.)

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynökök, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (résztvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtának. Ajánlatok „Confidentia” ezimén: Ekstein Bernát hirdetési irodájába Budapest V., Fürdő-u. 4. sz. intézendők.

2-5

Cserépfedő zsindeley

valódi apatini, első rendű, kapható kisebb és nagyobb mintájú a legjutányosabb árban Mayer Józsefnél, Barcstelepen Almási-utcza 26 sz.

—12